

MEDLEMSBLAD

Nr. 147

Desember 2015

Med et snøkledd bygdetun ønsker Austmarka Historielag alle sine medlemmer med familie en riktig god jul og et godt nytt år!

Innhold

Nytt fra laget	2
Gubberenn 1948	7
En giftelysten 80-åring	9
Leif Sørli	11
Konfirmanter 1939	17
Historier fra Bogen	20
Åberg	23
Kildebruk i slektsgransking	28
Jul på Austmarka	32
Godt sagt	34
Austmarka-nytt	35

Nytt fra laget

Nye medlemmer

June Sønsterudbråten, Kongsvinger. Inger Britt Samuelsson, Karlstad. Gerd Lillian Karlsson, Mølmo. Ingrid Karlsen, Holmestrand. Grethe Tafjord, Larvik. Rune Andresen, Flateby.

Gaver til laget

Fra Mette og Arild Bråthen (Bøli): 2 høvler, grammofonstifter og vel 100 stk. 78-plater (de fleste 1950-talls). Fra Karin Jakobsen: Protokoller og dokumenter som Karin og Oddvar har oppbevart. Protokollene omfatter 1. maikomiteen 1955-1988, Østmarken sag- og høvleriarbeiderforening, Østmarken Missionsforening 1881-1935, Nordre Austmarka Indremisjonsforening 1935-2005, Folkets Hus Strand 1945-1966, kassabok for Folkets Hus Strand 1945-1967, merkebok Austmarka AUL 1951-1959, kassabok Austmarka AUL 1951-1959, kassabok Austmarka AUL 1959-1963. Fra Arve Haugen/Svein Egil Sjøvika: Protokoll for Glåmdal Bridgekrets 1943-1969. Hjertelig takk for gavene!

Gammel radio

Fra Tom Hanstad har vi fått følgende opplysninger om radioen fra Reidar Linna som vi omtalte i forrige blad: Hjemmelaget 5-lampers mottager 1924. På den tiden var det vanlig at radiointeresserte bygget sine apparater selv, etter å ha innkjøpt de forskjellige delene på postordre. Dette apparatet har fem lamper (radiatorer). Konstruktøren var Vebjørn Tandberg som bygget det mens han gikk på gymnaset. Den samme Tandberg startet Tandbergs Radiofabrikk 1933.

Åpen dag og film på Arstun 8/12

Tirsdag 8. desember kl. 18.00 viser vi film for barna på Arstun – voksne har også adgang. De voksne kan dessuten besøke oss på samme dag og sted kl. 17-19 for å betale neste års medlems-kontingent. Der kan du også få

julegavetips:

Gi et gavemedlemskap i Historielaget for neste år. Mottakeren vil få et gavekort i posten sammen med desember-bladet for i år. Kr. 150,-.

Austmarka-kalenderen 2016. Kr. 70,-. Vi har kalender-selgere på Kongsvinger og Austmarka. Den kan også kjøpes hos Joker Austmarka eller bestilles hos Rolf Amundsen, tlf. 993 95700.

Kartpakke for Austmarka, 7 kart + turbeskrivelser. Kr. 200,-.

Skolehistorien for Kongsvinger, Brandval og Vinger. Et praktverk som er blitt godt mottatt. Kr. 400,-.

Krigsminner fra Austmarka. Vi har et fåtall bøker igjen. Kr. 150,-.

Velkommen til åpen dag!

Vi serverer kaffe, gløgg, saft og noe attåt.

Vandring fra Lauvhøgda til Orala

Nærmere 30 deltakere stilte opp søndag 13. september da Historielaget hadde vandring fra øvre Lauvhøgda til Orala. I Lauvhøgda startet

vandringa med at de yngste skudd på finnegårdens slektstre, Maja og Sondre Strand viste rundt og fortalte om gårdens historie.

Vandringa gikk i lett terreng langs en gammel kjerreveg fram til Orala. Også der fikk vandrerne litt historikk om stedet, og det ble servert lapskaus, senere også kaffe.

Sondre og Maja Strand var dyktige guider i Lauvhøgda

Foto: Elin Larsen

I Orala var det uteservering i vakkert høstvær

Høstvandring på grensen

Søndag 20. september møtte et 30-talls glade vandrere opp i Kjerret for å gjøre seg bedre kjent i grensetraktene der. Per Skoglund var guide, og han har gode kunnskaper om både mennesker og bygninger i området. Vi fikk informasjon om tollstasjonene på begge sider av grensen. Den eldste er fra 1897. Mange av husene ved grensen har vært butikker. Det viser at grensehandelen har pågått i lange tider. Eldste bygget vi så, var gamlehuset på Kjerret gård, hos Narvestad. Det er fra 1760 og trenger sårt til restaurering.

Vi vandret nordover fra Håvilrud og tok kafferast ved Fossum der ny eier er i gang med restaurering av husene. Ved Fossum går det bru over vassdraget i naturskjønne omgivelser. Stien førte oss videre til Sundstranda opp forbi Østli, som nå kalles Ronja gård og kan by på hestehold og bed & breakfast.

Neste år håper vi å kunne fortsette vandringen i området, for Kjerret og Håvilrud har mer å by på.

En del av vandrerne samlet på Fossum-brua. Foto: Tove Embre.

Vinteraktiviteter på Arstun

Vi har temakvelder på Arstun følgende tirsdager kl. 19.00:

19. januar blir det filmkveld. Det vil også skje noe tirsdag 9. februar og 1. mars, men her er ikke programmet fastlagt. Hvis du har forslag til tema, så meld fra til noen i styret.

Røykbadstua er åpen for bading lørdagene 19. desember, 30. januar, 27. februar, 19. mars og 23. april. Alle dager kl. 14.00.

Årsmøtet blir holdt onsdag 30. mars (4. dag påske) på Arstun kl. 19.00. Nærmere kunngjøring om årsmøtet kommer i mars-nummeret av medlemsbladet.

Det er flere måter du kan holde deg orientert på om våre aktiviteter i Historielaget: Vi har plakattoppslag ved Joker Austmarka, notis i Glåmdalen under «Det skjer», og du kan gå inn på facebook eller vår hjemmeside.

Aktive dugnadsfolk

Det er all grunn til å rose våre arbeidsvillige medlemmer som bidrar til at vi har et veldrevet historielag. Det er nesten ikke en dag uten at noen er i sving med noe nyttig for laget. Og vi har mange oppgaver å ta fatt på, så det trengs enda flere hjelpende krefter.

Tunet

De som har ferdes på bygdetunet, har sikkert merket seg hvor nyklipt og ryddig det har framstått og med vakre blomster og godt med sitteplasser. Det er anskaffet en nyere grasklipper. Et trivelig sommer-innslag på tunet har vært kaffesalg i helgene. Vi håper det kan fortsette neste år. Store mengder fyllmasse fra veganlegget på RV 202 er fraktet til tunområdet mot Fagernessjøen. Det vil gi oss et par mål større tun når det er ferdigplanert.

Bygninger

På Nystuen er andre etasje ferdig oppusset innvendig. Til våren blir det møblert i 1950-tallsstil. Badstuovnen er murt opp og fungerer som den skal. Smedhaugen har fått utelys.

Orala

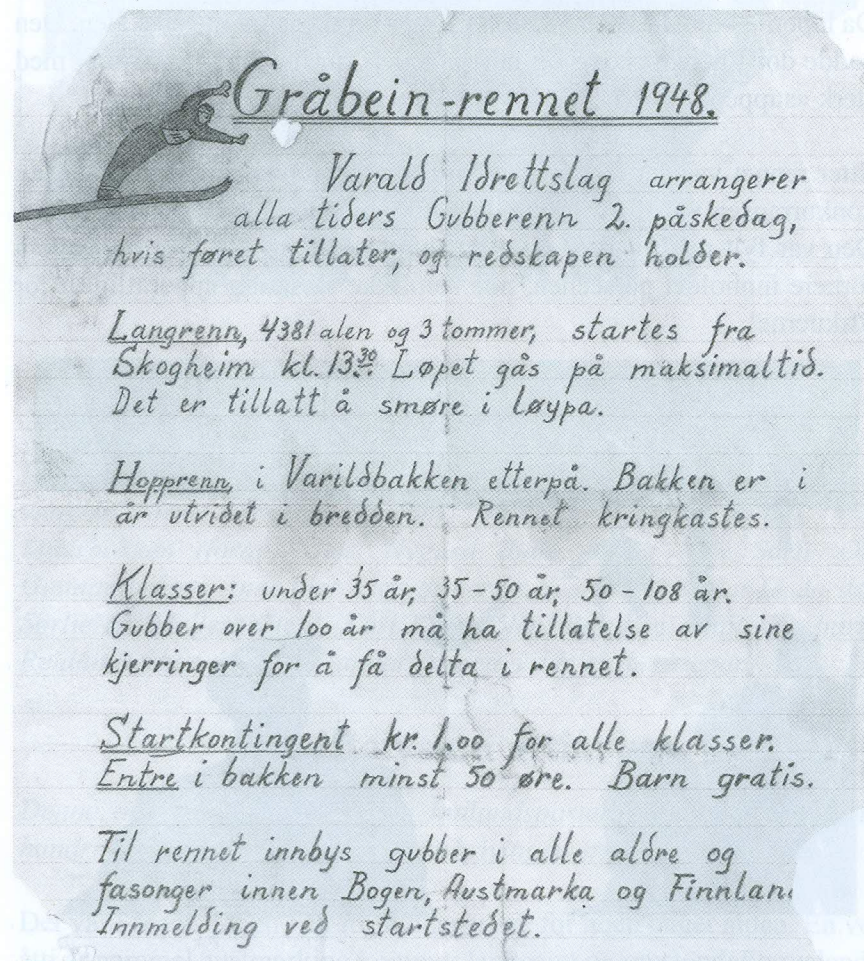
Her har det vært lekkasjer i taket på låven og bua. Disse er reparert. Vinduene i våningshuset er kittet, strøm er montert i låven, hyller er snekret i traktorgarasjen, og vegg på gamlefjøset er stivet opp. Det er høstet og solgt 250 kg poteter, men havreåkeren var ikke like utbytterik. Mye ugras i åkeren gjorde at det ikke egnet seg til salg av julenek. Det er ryddet trasé til nytt gjerde (skigard) mot utmark i nordvest. Hittil i år er det bokført 769 dugnadstimer i Orala.

Annet

Det er ryddet en god del krattskog ved Sikåa, både av kommunens folk og vår egen tun-gruppe. Det aller meste av vår gjenstandssamling er registrert, og vel 70 esker med bøker og dokumenter er lagret. Vi må også nevne vår vellykkede tøndag 19. september med fint høstvær og 100-150 besøkende.

Gubberenn i 1948

Varald Idrettslag ble stiftet rett etter krigen, og i 1948 ble det arrangert gubberenn på ski. Innbydelsen skjedde ved at det ble satt opp en håndskrevet plakat.

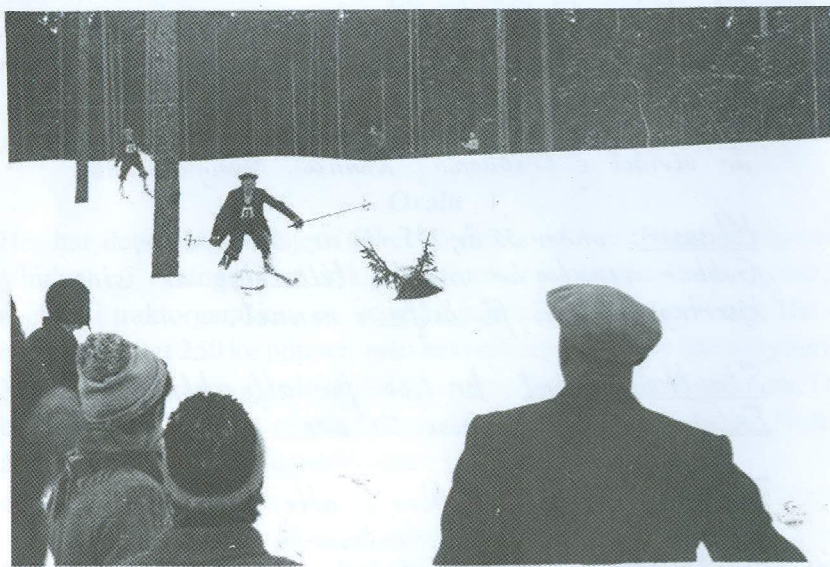

Plakaten som lokket skogingene til gubberenn i 1948.

Olaf Olsen var formann i idrettslaget i 1948, og det er nok han som har laget plakaten. Reidun og Arne Gunnarsbråten husker godt dette skirennet. De hadde også noen bilder fra arrangementet som de hadde fått låne av Ella Varildengen.

Arne forteller at langrennet gikk fra lokalet Skogheim til Malmtorpet. Da løperne kom dit, måtte de følge løypa tvers gjennom vedskålen. Den hadde dør i begge ender, og inne i skålen var det «suppe-stasjon» med sterk «suppe». Løperne ble litt mer ustø etter besøket i skålen.

Etter rennet var det fest med premieutdeling på Skogheim. Vinner av konkurransen var Einar Linna. Han fikk ei nattpotte av glass i premie. Den var fylt med landsøl og ei knakkpølse. Han fikk som oppgave å fortære innholdet på scenen, noe som ikke så særlig appetittlig ut for tilskuerne!

Mange skiløpere fikk problemer med å holde seg på beina etter å ha besøkt vedskålen i Malmtorpet. Her gjør Hjalmar Strandseter et tappert forsøk på å holde balansen.

Deltakere i Gråbein-rennet: Fra venstre Johan (Jossi) Skullerudvangen, Arne Arnesen (foran), Konrad, Sjøheim (bak), Ola Maurbakken (foran), Jens Nygård (bak), trolig Else Sørli, Ole Gunnarsbråten, Anne Lise Åserudseter (g. Svartberg), Einar Li, Jorunn Sørli (g. Møllerbråten), Karl Kartbråten. Bak kan skimtes to barn; Reidun Bekken og Arne Gunnarsbråten, i dag er de ektepar.

En giftelysten åttiåring

Denne artikkelen er sakset fra Indlandsposten for ganske nøyaktig hundre år siden (24/11 1915). Rettskrivingen er noe modernisert.

Det var i redaksjonen i en formiddagstime for noen dager siden. En vel åtti år gammel austmarking kommer langsomt og omstendelig ruslende inn. Først da han hadde lagt skinnlua fra seg på gulvet og hadde satt stokken i hjørnet, tok han plass på den fremsatte stol.

